

ДУХОВНИЙ ЦЕНТР «РІДНА ВІРА»
АКАДЕМІЯ РІДНОЇ ВІРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова ДЦ "Рідна Віра"
Верховний волхв Світовит ПАШНИК

_____ 2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність

Ухвалено вченою радою
Академії Рідної Віри
Протокол № ____

_____ 2026 р.

Запоріжжя

2026

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі – Положення) є внутрішнім нормативно-правовим актом Академії Рідної Віри, який встановлює принципи, норми, правила та механізми забезпечення академічної доброчесності, визначає види порушень, процедури їх виявлення та розгляду, заходи відповідальності, а також порядок документування і прозорості відповідних процесів.

1.2. Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про запобігання корупції», «Про авторські та суміжні права», «Про захист суспільної моралі», Цивільного кодексу України, Статуту Академії Рідної Віри, Правил внутрішнього розпорядку та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України.

1.3. Метою Положення є:

1.3.1. Забезпечення довіри до результатів навчання, наукових і творчих досягнень.

1.3.2. Утвердження високих професійних стандартів і етичної культури в освітній, науковій та виховній діяльності.

1.3.3. Попередження порушень академічної доброчесності та своєчасне реагування на них.

1.3.4. Підвищення авторитету Академії Рідної Віри та формування сприятливого морально-психологічного клімату.

1.4. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу: здобувачів освіти, педагогічних і науково-педагогічних працівників, адміністрацію, працівників Академії Рідної Віри, залучених експертів.

1.5. Норми Положення є обов'язковими до виконання в освітній, науковій (творчій) та виховній сферах діяльності Академії Рідної Віри.

1.6. Офіційне висвітлення діяльності Академії Рідної Віри та напрямів її розвитку здійснює ректор Академії Рідної Віри або уповноважена ним особа. У разі поширення недостовірної інформації відповідальна особа вживає заходів для її спростування та мінімізації шкоди.

1.7. Це Положення діє у взаємозв'язку з Положенням про академічну етику та духовну поведінку здобувачів освіти Академії Рідної Віри, зокрема його розділами про духовно-етичні основи та моральні настанови. Академічна доброчесність розглядається як невід'ємна складова духовної чесності рідновіра.

2. Терміни та визначення

2.1. Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів і визначених законом правил, яких дотримуються учасники освітнього процесу під час навчання, викладання, провадження наукової (творчої) діяльності, з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як власних; відтворення опублікованих текстів або творів інших авторів без належного зазначення авторства і коректних посилань.

2.3. Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих результатів як нових без належного посилання на первинну публікацію.

2.4. Фабрикація – вигадкування даних, фактів, свідчень чи джерел, які використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

2.5. Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація наявних даних, джерел, результатів, записів або документів, що стосуються освітнього процесу або наукових досліджень.

2.6. Списування – виконання письмових (електронних) робіт із залученням недозволених джерел інформації, пристроїв або сторонньої допомоги, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

2.7. Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо освітньої (наукової, творчої) діяльності або організації освітнього процесу; до форм обману належать плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

2.8. Хабарництво – надання (отримання) або пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

2.9. Зловживання впливом – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі з метою впливу на прийняття рішення уповноваженою особою.

2.10. Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання без належних підстав, порушення затверджених критеріїв і процедур оцінювання.

2.11. Конфлікт інтересів – суперечність між особистими інтересами учасника освітнього процесу і його професійними або службовими повноваженнями, що може вплинути на об'єктивність рішень чи дій.

2.12. Коректне використання усних джерел – при посиланні на усну традицію, свідчення носіїв традиції, записи польових досліджень здобувач зобов'язаний зазначати: ПІБ інформанта (за його згодою) або анонімізоване позначення, дату, місце запису, контекст отримання інформації. При роботі з фольклорними, етнографічними та релігійознавчими матеріалами дотримуються спеціальних стандартів наукового опису джерел.

3. Принципи академічної доброчесності

3.1. Законність – дотримання Конституції України, законів України, Статуту Академії Рідної Віри та локальних нормативних актів; виконання освітньої та наукової діяльності виключно в межах правового поля.

3.2. Чесність – правдивість і сумлінність у навчанні та викладанні; недопущення обману, маніпуляцій, плагіату, фальсифікації чи інших проявів академічної нечесності.

3.2.1. Чесність як духовна основа рідновіра – так само, як рідновір не обманює рідних Богів та Предків, він не може обманювати себе та академічну спільноту. Академічна доброчесність є проявом духовної чесності, що є наскрізною цінністю в рідновірській етиці. Порушення академічної доброчесності розглядається не лише як формальне правопорушення, а як відступ від моральних принципів Рідної Віри.

3.3. Справедливість – рівність правил і вимог для всіх учасників освітнього процесу; відсутність фаворитизму, дискримінації чи необґрунтованих переваг.

3.4. Відповідальність – усвідомлення кожним учасником особистої відповідальності за результати власної освітньої, наукової чи творчої діяльності та їх доброчесність.

3.5. Прозорість – відкритість процедур, вимог, критеріїв оцінювання та рішень; забезпечення зрозумілості й доступності інформації для всіх учасників освітнього процесу.

3.6. Повага – дотримання прав, гідності та інтелектуальної власності інших; коректне ставлення до колег, студентів і викладачів.

3.7. Толерантність – культура спілкування, доброзичливість, недопущення конфліктів та дискримінації; підтримання сприятливого морально-психологічного клімату.

3.8. Академічна свобода – свобода викладання і навчання у межах закону та цього Положення; право на вибір методів і форм роботи з одночасним дотриманням відповідальності за їх результати.

4. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

4.1. Педагогічні та науково-педагогічні працівники

4.1.1. Поважати права і свободи здобувачів освіти, колег, адміністрації та інших учасників освітнього процесу, дотримуючись принципів академічної етики, педагогічного такту та толерантності.

4.1.2. Проводити освітні заняття на високому професійному рівні, забезпечуючи належну якість навчального матеріалу, логічну послідовність викладу, доступність і актуальність змісту.

4.1.3. Дотримуватись принципів академічної свободи у викладанні, науковій та виховній діяльності, водночас неухильно дотримуючись норм законодавства, Статуту Академії Рідної Віри та цього Положення.

4.1.4. Застосовувати сучасні педагогічні технології, спрямовані на розвиток критичного мислення, самостійності, наукової доброчесності та соціальної відповідальності здобувачів освіти.

4.1.5. Забезпечувати прозорість і об'єктивність оцінювання результатів навчання, не допускати упередженості, конфлікту інтересів, впливу родинних, службових чи особистих зв'язків.

4.1.6. Сприяти формуванню академічної культури серед здобувачів освіти, проводити роз'яснювальну роботу щодо принципів доброчесності, типових порушень та відповідальності, включаючи зв'язок академічної доброчесності з духовними цінностями Рідної Віри.

4.1.7. Уникати створення умов для списування, фальсифікації, використання недозволених матеріалів під час контрольних заходів, захистів, заліків та екзаменів.

4.1.8. Постійно підвищувати свою кваліфікацію, брати участь у методичних заходах, конференціях, тренінгах, дотримуючись вимог щодо професійного розвитку.

4.1.9. Дотримуватися конфіденційності персональних даних здобувачів освіти та інформації з обмеженим доступом, відповідно до законодавства України.

4.1.10. Консультувати здобувачів щодо коректної роботи з різними типами джерел, включаючи усні традиції, етнографічні записи, фольклорні матеріали та сакральні знання.

4.2. Здобувачі освіти

4.2.1. Усвідомлювати своє покликання як члена академічної спільноти, прагнути до оволодіння знаннями, навичками та компетентностями, необхідними для духовного становлення, розвитку та служіння українському суспільству на засадах традиційних цінностей Рідної Віри.

4.2.2. Дотримуватись графіка освітнього процесу, своєчасно складати заліки, екзамени, виконувати навчальні та кваліфікаційні роботи.

4.2.3. Поважати викладачів, працівників закладу освіти та інших здобувачів, дотримуватись культури поведінки, спілкування, зовнішнього вигляду, підтримувати сприятливий морально-психологічний клімат у студентському середовищі.

4.2.4. Не допускати проявів академічної нечесності: прохання про сприяння, надання або отримання допомоги від третіх осіб під час складання контрольних заходів; використання родинних або службових зв'язків для отримання оцінки; наклепи; пропозиція неправомірної винагороди.

4.2.5. Не здійснювати самовільного аудіо- чи відеозапису навчальних занять без дозволу викладача.

4.2.6. Проявляти активну життєву позицію, ініціативність у навчальній, науковій, громадській діяльності, дбайливо ставитися до майна Академії Рідної Віри.

4.2.7. Ознайомлюватись з Положенням про академічну доброчесність, підписувати Декларацію про його дотримання у встановлених випадках.

4.2.8. Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

4.2.9. Коректно посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, дотримуючись встановлених стандартів цитування та оформлення бібліографії.

4.2.10. Дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права.

4.2.11. Надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4.2.12. При роботі з сакральними знаннями та обрядовою практикою дотримуватись балансу між академічною вимогою посилання на джерела та необхідністю збереження конфіденційності деяких аспектів рідновірської традиції; у разі сумнівів консультуватись з науковим керівником або Комісією з питань академічної доброчесності.

4.3. Адміністрація та інші працівники

4.3.1. Забезпечити доступність Положення (опублікувати на сайті, довести до відома під підпис).

4.3.2. Організувати системи перевірки робіт на плагіат, збереження звітів перевірок та відповідних протоколів.

4.3.3. Створити умови для роботи Комісії з питань академічної доброчесності.

4.3.4. Вести реєстри звернень, протоколів засідань і рішень Комісії, реєстри перевірок робіт та навчальних заходів.

4.3.5. Забезпечити обробку персональних даних згідно із законодавством; дотримуватись конфіденційності матеріалів справ.

4.3.6. Мінімізувати ризики порушень під час оцінювання (організація аудиторій, інструктаж, технічний контроль пристроїв тощо).

5. Заходи попередження порушень

5.1. Ознайомлення нових працівників із Положенням під підпис (під час працевлаштування); доведення Положення до відома здобувачів освіти на початку навчання, перед сесіями/захистами.

5.2. Проведення семінарів, практикумів і консультацій з академічного письма, правил цитування та використання джерел, з особливим акцентом на специфіку роботи з етнографічними, фольклорними та релігієзнавчими джерелами, усною традицією та польовими матеріалами.

5.3. Систематична перевірка письмових робіт (курсіві, кваліфікаційні, есе, реферати) на плагіат; збереження звітів перевірки.

5.4. Верифікація даних у наукових і навчальних дослідженнях (перевірка первинних даних, журналів змін, джерел).

5.5. Визначення чітких критеріїв оцінювання, стандартів інструктажу та умов проведення контрольних заходів; заборона недозволених засобів (шпартгалки, мікронавушники, телефони, смарт-пристрої).

5.6. Стандарти ділової етики у комунікації (включно з телефонними/електронними), недопущення тиску та провокацій.

5.7. Особливості роботи з сакральними знаннями: при написанні робіт, що стосуються обрядової практики, здобувачі зобов'язані дотримуватися балансу між академічною вимогою посилання на джерела та необхідністю збереження конфіденційності деяких аспектів рідновірської традиції. У таких випадках здобувач консультиється з науковим керівником або Комісією. Викладачі надають методичні рекомендації щодо етичного опису таких матеріалів.

6. Комісія з питань академічної доброчесності (Комісія)

6.1. Комісія створюється наказом ректора; її склад затверджується на рік із можливістю переобрання.

6.2. Комісія складається з представників педагогічного колективу, адміністрації та, за потреби, здобувачів освіти; можуть залучатись експерти.

6.3. Комісія обирає зі свого складу голову, заступника голови (за потреби) та секретаря. Голова веде засідання і підписує протоколи, секретар забезпечує протоколювання та технічну підготовку матеріалів.

6.4. Кворум для засідання Комісії становить не менше двох третин її складу. Рішення ухвалюються відкритим голосуванням більшістю присутніх; у разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови.

6.5. Повноваження Комісії:

6.5.1. Приймати, реєструвати та розглядати неанонімні заяви щодо можливих порушень академічної доброчесності.

6.5.2. Витребувати пояснення сторін, проводити аналіз матеріалів, залучати експертів, використовувати технічні засоби перевірки.

6.5.3. Забезпечувати конфіденційність матеріалів і персональних даних.

6.5.4. Проводити інформаційну роботу та готувати методичні рекомендації з питань доброчесності, зокрема щодо роботи з традиційними джерелами та сакральними знаннями.

6.5.5. Готувати мотивовані висновки і рекомендації ректору/адміністрації щодо застосування заходів впливу.

6.5.6. Звітувати щороку про роботу Комісії, узагальнювати типові порушення і пропонувати превентивні заходи.

6.5.7. Консультувати здобувачів та викладачів у складних або неоднозначних ситуаціях, пов'язаних з академічною доброчесністю.

7. Порядок розгляду звернень та реагування на порушення

7.1. Подання заяви. Заява подається письмово на ім'я голови Комісії; має містити ПІБ, контактні дані, статус/посаду заявника, для здобувача – курс і групу; опис факту, дату/місце, залучених осіб; наявні докази; дату і підпис. Анонімні або некоректно оформлені заяви не розглядаються.

7.2. Реєстрація заяви. Секретар Комісії реєструє заяву у журналі, формує справу, призначає дату засідання, інформує зацікавлені сторони про дату, час і місце розгляду.

7.3. Розслідування. Комісія витребує письмові та усні пояснення, перевіряє матеріали і джерела, проводить технічні перевірки (антиплагіат), за потреби опитує свідків; забезпечує конфіденційність.

7.4. Засідання і рішення. За результатами розгляду матеріалів на засіданні ухвалюється рішення; протокол засідання підписується головою і секретарем; готується мотивований висновок із викладенням встановлених фактів, посиланням на норми Положення і пропозиціями щодо застосування заходів.

7.5. Повідомлення сторін. Сторони письмово інформуються про рішення; матеріали долучаються до справи і зберігаються відповідно до номенклатури.

7.6. Апеляція. Рішення може бути оскаржене до апеляційного органу Академії Рідної Віри (за наявності) або до суду у строки, встановлені законодавством та локальними актами; апеляція подається письмово, реєструється і розглядається в установленому порядку.

8. Види відповідальності та заходи впливу

8.1. Для педагогічних та науково-педагогічних працівників

8.1.1. Відмова у присвоєнні або позбавлення педагогічного звання/кваліфікаційної категорії.

8.1.2. Позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів або обіймати визначені законом посади.

8.1.3. Дисциплінарні стягнення (догана, позбавлення надбавок – якщо застосовано, переведення, звільнення) у порядку, встановленому законодавством і локальними актами.

8.2. Для здобувачів освіти

8.2.1. Повторне проходження оцінювання (контрольна, екзамен, залік тощо).

8.2.2. Повторне проходження відповідного освітнього компонента.

8.2.3. Анулювання результатів робіт (виставлення «незараховано»).

8.2.4. Позбавлення пільг з оплати навчання (у межах встановлених норм).

8.2.5. Відрахування з Академії Рідної Віри.

8.2.6. Для конкурсів/олімпіад: анулювання роботи у разі списування; повторний випадок – заборона участі протягом визначеного строку.

8.3. Принцип пропорційності та обставини справи

8.3.1. Санкція відповідає тяжкості порушення, повторності, наявності наміру та наслідкам. До пом'якшуючих обставин належать: перше порушення, відсутність наміру, щире каяття, самостійне визнання помилки до її виявлення, добровільне відшкодування збитків або виправлення роботи.

8.3.2. Комісія враховує пом'якшуючі та обтяжуючі обставини; рішення мотивується.

9. Документообіг, прозорість і зберігання матеріалів

9.1. Оприлюднення. Положення і всі зміни до нього оприлюднюються на офіційному сайті Академії Рідної Віри із зазначенням дати набрання чинності.

9.2. Реєстри. Ведуться журнали реєстрації звернень, засідань Комісії, рішень і висновків; реєстр перевірок робіт на плагіат; реєстр навчальних заходів з доброчесності.

9.3. Зберігання. Матеріали справ (заяви, протоколи, висновки, звіти перевірок, листування) зберігаються відповідно до номенклатури справ і строків зберігання, визначених законодавством і локальними актами.

9.4. Конфіденційність. Доступ до матеріалів справ мають лише уповноважені особи; персональні дані обробляються згідно із законом.

9.5. Моніторинг. Щорічно готується звіт Комісії з аналізом типових порушень, ефективності заходів та пропозиціями щодо вдосконалення.

10. Порядок ухвалення, внесення змін і перегляду

10.1. Положення та зміни до нього ухвалюються більшістю голосів вченої ради Академії Рідної Віри і вводяться в дію наказом ректора.

10.2. Пропозиції щодо змін можуть вносити учасники освітнього процесу шляхом подання на ім'я голови вченої ради; подання реєструються і розглядаються у встановлені строки.

10.3. Періодичний перегляд Положення здійснюється не рідше одного разу на рік або за окремим рішенням керівництва/ради.

11. Прикінцеві та перехідні положення

11.1. Учасники освітнього процесу зобов'язані знати Положення; незнання норм не є виправданням неетичної поведінки.

11.2. Положення набирає чинності з моменту його введення наказом ректора.

11.3. Положення застосовується до правовідносин, що виникли після набрання ним чинності; щодо правовідносин, які тривають, застосовується з дати введення в дію, якщо інше не передбачено законом.

11.4. У випадках колізій із законодавством України пріоритет мають норми законів та актів вищої юридичної сили.

11.5. Академічна доброчесність у Академії Рідної Віри розглядається не лише як дотримання формальних правил, а і як вияв духовної зрілості та відповідності високим моральним стандартам рідновірської традиції.